

هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۶)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۴۲۹۶

خردادماه ۱۳۹۴

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی.....
- ۲..... اگر سهم بازار ایران را پس ندهند قیمت نفت کاهش می‌یابد.....
- ۵..... آغاز ساخت یک خط لوله جدید گاز در حاشیه دریای مازندران.....
- ۷..... جزئیات توافق نفتی ایران و روسیه.....
- ۹..... تولید سالانه ۸ میلیارد مترمکعب گاز از یک میدان گازی قبرس.....
- ۱۱..... افتتاح ۶۰ معدن جدید زغال‌سنگ در هند.....
- ۱۲..... افزایش سهم مصرف انرژی تجدیدپذیر در سال ۲۰۱۴.....

هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۶)

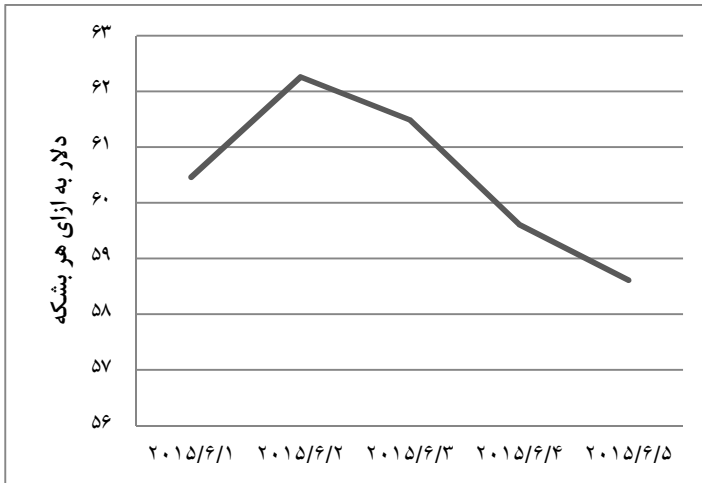
قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

متوسط قیمت در هفته اول ماه ژوئن ۲۰۱۵

بازار	قیمت	عنوان
نایمکس	۵۸/۷۳	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دویی	۶۰/۸۲	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۶۳/۰۷	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
فوب خلیج فارس	۳۴۹/۸۶	نفت کوره ۱۸۰ (دلار به ازای تن متریک)
فوب خلیج فارس	۷۲/۳۴	نفت‌گاز (دلار در بشکه)
نایمکس	۴۹	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۵۳	بنزین (سنت در لیتر)
فوب خلیج فارس	۵۰	بنزین سوپر (سنت در لیتر)
فوب آسیا	۶۱/۸۸	میعانات گازی پارس جنوبی (دلار به ازای هر بشکه)
بورس لندن (ICE)	۲۳	گاز طبیعی (سنت در متر مکعب)

مآخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران و www.bloomberg.com

نمودار میانگین بهای نفت اوپک طی هفته اول ماه ژوئن ۲۰۱۵

مأخذ: سایت اوپک.

اگر سهم بازار ایران را پس ندهند قیمت نفت کاهش می‌یابد^۱

مدیر امور اوپک و روابط با مجامع انرژی با بیان اینکه بازگشت دوباره ایران به بازار بعد از رفع تحریم‌ها سبب افت قیمت‌ها نمی‌شود، گفت: البته اگر کشورهایی که سهم ایران را در بازار گرفته‌اند تولید خود را کاهش ندهند، این امکان وجود دارد که بازگشت ایران به بازار سبب کاهش قیمت‌ها شود و آن کشورها ضرر می‌کنند، زیرا صادرات ایران دو برابر می‌شود و حتی اگر قیمت‌ها به نصف هم برسد به‌لحاظ مالی برای ایران ضرر محسوب نمی‌شود.

۱. خبرگزاری ایسنا.

مهدی عسلی، دستاوردهای اجلاس ۱۶۷ اوپک را برای ایران مثبت ارزیابی کرد و گفت: در این اجلاس، نامه وزیر نفت که پیش از آن در اختیار دبیرخانه اوپک قرار گرفته بود به وزرای اوپک ابلاغ شد که حاکی از این بود که ایران بلافاصله بعد از تحریم‌ها به سهم خود در بازار بر می‌گردد.

وی با اشاره به نامه بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران، ادامه داد: درست است که این بحث مطرح شده که افزایش عرضه ازسوی اوپک بر روی قیمت‌ها اثر می‌گذارد، اما جمهوری اسلامی ایران با نامه‌ای که در اختیار وزیران اوپک قرار داد، اعلام کرده با توجه به بازگشت ایران به بازار بعد از رفع تحریم‌ها، برای اینکه این حضور سبب کاهش قیمت‌ها نشود کشورهایی که در این مدت سهم ایران را در بازار در اختیار گرفته‌اند باید تولید خود را پایین بیاورند تا بازار همچنان متعادل باقی بماند.

مدیر امور اوپک و روابط با مجامع انرژی ادامه داد: هم اینک صادرات ایران یک میلیون بشکه در روز است که وزیر نفت اعلام کرده است، ما می‌توانیم بعد از رفع تحریم‌ها در مدت کوتاهی ۵۰۰ هزار بشکه به صادرات خود اضافه کرده و ظرف مدت ۶ ماه نیز ۵۰۰ هزار بشکه دیگر به صادرات نفت ایران بیافزاییم.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا کشورها قوی مبنی بر همکاری با ایران درخصوص نامه وزیر نفت داده‌اند، تصریح کرد: درخواستی که وزیر نفت مطرح کرده در اوپک سابقه داشته است. در این مورد تجربه‌ای در دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران وجود دارد و هنگام حمله عراق به کویت صادرات نفت این دو کشور قطع شد و کشورهای دیگر سهم آنها را در بازار گرفتند اما بعد از اینکه عراق و کویت به بازار برگشتند و وضع عادی شد، آنها توانستند به تدریج بازار خود را به دست بیاورند.

عسلی گفت: بنابراین، این مسئله سابقه تاریخی دارد و ایران هم چیزی غیر این نخواست که اعضا بر اساس اساسنامه اوپک همکاری کنند تا منافع کل کشورهای عضو تأمین شود.

وی با اشاره به نامه حسین کاظم‌پور اردبیلی، نماینده هیئت عامل ایران در اوپک که به دبیرخانه اوپک ارسال شد، تصریح کرد: در این نامه استراتژی پیشنهادی ایران برای آینده اوپک تشریح شده که قرار شده در ماه‌های آینده مورد بررسی قرار گیرد. مدیر امور اوپک و روابط با مجامع انرژی با بیان اینکه ایران انتظار ندارد همه درخواست‌هایش در اجلاس ۱۶۷ تحقق یابد، افزود: اساس کار اوپک همکاری همه اعضا با یکدیگر است و همه کشورها برای رسیدن به یک تصمیم باید اجماع داشته باشند اما درخواست‌های ایران در این اجلاس مطرح شده و انتظار داریم اعضا در نشست آینده اوپک به آن توجه نشان دهند.

وی با اشاره به تثبیت تولید ۳۰ میلیون بشکه‌ای ظرفیت تولید اوپک و همچنین اضافه تولید ۸۰۰ هزار بشکه‌ای این سازمان، گفت: با توجه به اینکه سقف تولید ۳۰ میلیون بشکه‌ای اوپک در این جلسه تثبیت شد، بنابراین باید ۸۰۰ هزار بشکه از میزان فعلی کاهش یابد تا به سقف ۳۰ میلیون بشکه برسیم که این میزان سبب تقویت قیمت‌ها می‌شود.

عسلی تصریح کرد: کشورهایی که از نوامبر گذشته تولیدشان را افزایش داده‌اند باید تولیدشان را کاهش دهند تا به سقف ۳۰ میلیون بشکه برسیم.

مدیر امور اوپک و روابط با مجامع انرژی با اشاره به مذاکره شرکت‌های بزرگ نفتی با وزیر نفت ایران در حاشیه اجلاس ۱۶۷ اوپک نیز گفت: بیشتر شرکت‌های بزرگ نفتی

دنیا غیر از شرکت‌های آمریکایی که منع قانونی برای مذاکره با ایران داشتند، با وزیر نفت ایران دیدار داشته و برای حضور در فعالیت‌های بالادستی و پایین‌دستی صنعت نفت ایران بلافاصله بعد از رفع تحریم‌ها ابراز تمایل کردند.

آغاز ساخت یک خط لوله جدید گاز در حاشیه دریای مازندران^۱

ایران با آغاز ساخت یک خط لوله جدید گاز در حاشیه دریای مازندران طرح جدید خودکفایی و کاهش وابستگی به گاز وارداتی از ترکمنستان را کلید زد.

ایران و ترکمنستان قراردادی بلندمدت به منظور صادرات روزانه گاز تا سقف ۴۰ میلیون مترمکعب از این کشور همسایه به ایران را امضا کرده‌اند.

بر این اساس سال گذشته ایران حدود ۵/۵ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از ترکمنستان وارد کرده و با وجود افزایش روزانه ۱۰۰ میلیون مترمکعبی تولید گاز در پارس جنوبی، واردات گاز از ترکمنستان کماکان ادامه دارد.

ازسوی دیگر درحالی که ایران قصد دارد به روند واردات گاز طبیعی از ترکمنستان ادامه دهد اما با آغاز ساخت یک خط لوله جدید گاز در حاشیه دریای مازندران، طرح جدید خودکفایی و کاهش وابستگی به گاز وارداتی از ترکمنستان کلید خورده است.

حسن پایون در تشریح جزئیات احداث یک خط لوله جدید گاز در شمال کشور که از آن به عنوان طرح جدید کاهش وابستگی از گاز وارداتی ترکمنستان و افزایش پایداری شبکه گاز در شمال و شمال شرق کشور یاد می‌شود، گفت: براساس برنامه زمانبندی شده، قرار است خط لوله انتقال گاز دامغان - نکا تا سال ۱۳۹۵ به بهره‌برداری برسد.

مجری خطوط لوله سراسری شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران با اعلام اینکه چنانچه امسال زمستان سردی در پیش داشته باشیم، این خط لوله انتقال گاز را پیش از موعد مقرر وارد مدار خواهیم کرد، اظهار داشت: اجرای خط لوله انتقال گاز دامغان - نکا، با هدف افزایش پایداری گاز در مناطق شمالی کشور در دستور کار قرار گرفت.

این مقام مسئول با یادآوری اینکه این خط انتقال گاز به طول ۱۷۰ کیلومتر و قطر ۴۲ اینچ از دامغان به نکا اجرا می‌شود، بیان کرد: مسیر این خط لوله از میان جنگل‌ها و شالیزارها عبور خواهد کرد و با همکاری مردم و مسئولان این پروژه با سرعت بیشتری اجرایی شود.

پایون با تأکید بر اینکه هم‌اکنون تحصیل اراضی این پروژه پیشرفت ۷۵ درصدی داشته و عملیات راه‌سازی پروژه نیز در حال انجام است، تصریح کرد: در حال حاضر احداث خط لوله انتقال گاز دامغان - نکا از پیشرفت ۳۵ درصدی برخوردار است.

پایون با بیان اینکه تاکنون حدود ۸۰ کیلومتر از ۱۵۰ کیلومتر کانال این پروژه حفر شده و منتظر تحویل لوله‌ها در محل پروژه هستیم، خاطرنشان کرد: با توجه به سخت گذر بودن (گذر خط لوله از مناطق کوهستانی و جنگلی) اعتبار مورد نیاز برای اجرای کل پروژه حدود ۶ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود.

همزمان با عدم پایبندی ترکمنستان به تعهدات گازی خود در قبال ایران، مسئولان صنعت گاز کشور هم از دو سال گذشته چندین طرح جدید به‌منظور خودکفایی بیشتر از واردات گاز این کشور همسایه را اجرایی و در مدار بهره‌برداری قرار داده‌اند.

از این‌رو در طول سه سال گذشته تاکنون خط لوله شمال و شمال شرق به طول تقریبی یک‌هزار و ۲۴ کیلومتری و خط لوله سوم سراسری به طول یک‌هزار و ۲۷۰

کیلومتری به منظور کاهش وابستگی گازی استان‌های حاشیه دریای مازندران و شمال شرق کشور در مدار بهره‌برداری قرار گرفت.

پس از راه‌اندازی این شاه لوله عظیم که منجر به کاهش وابستگی استان‌های شمال و شمال شرق کشور به گاز وارداتی از ترکمنستان شد، صنعت گاز ایران در دومین برنامه خود طرح ذخیره‌سازی گاز در شورویجه خراسان و سپس طرح توسعه پالایشگاه گاز شهید هاشمی‌نژاد را راه‌اندازی کرد.

پس از افتتاح و راه‌اندازی این طرح‌ها کاهش وابستگی به گاز ترکمنستان، با بهره‌برداری از استراتژیک‌ترین پروژه صنعت گاز، عملاً در صورت هرگونه توقف احتمالی واردات گاز از ترکمنستان، شبکه گاز کشور با افت فشار و یا قطعی روبرو نخواهد شد.

در این بین با بهره‌برداری از تأسیسات تقویت فشار گاز منطقه دشت در مسیر خط لوله شمال و شمال شرق کشور تیر خلاص بر واردات گاز زده شد و عملاً در صورت هر گونه توقف، امکان تأمین گاز شمال کشور از میداین جنوب کشور فراهم می‌شود.

جزئیات توافق نفتی ایران و روسیه^۱

یک مقام مسئول در شرکت نفت اعلام کرد: ایران و روسیه به منظور فروش نفت و ایجاد صندوق مشترکی برای خرید انواع کالاها و محصولات در ازای پول نفت به توافق نهایی دست یافتند.

براساس توافق بزرگ نفتی تهران - مسکو، به زودی روزانه ۵۰۰ هزار بشکه طلای سیاه ایران به روسیه ارسال می‌شود تا پس از فروش این نفت توسط روس‌ها، در ازای

پول نفت ایران کالاها و محصولات مختلف غیرنفتی همچون گندم، فولاد و تجهیزات نفتی وارد کشور کند.

بیژن زنگنه، وزیر نفت با تأکید بر اینکه با الکساندر نواک وزیر انرژی فدراسیون روسیه در وین پایتخت اتریش توافق کرده که روزانه کمتر از ۵۰۰ هزار بشکه در روز در مقابل پول نقد از ایران خریداری کنند، گفت: ایران این پول‌ها را برای خرید اقلامی نظیر فولاد، گندم و محصولات جانبی تولید نفت از روسیه استفاده خواهد کرد.

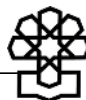
بخشی از این توافق نفتی بین ایران و روسیه شامل کشورهای هم‌چون قزاقستان و بلاروس هم خواهد شد، به طوری که وزیر نفت ایران تأکید می‌کند: قزاقستان و بلاروس هم براساس توافق، خرید نفت از ایران را انجام خواهند داد چراکه آنها هم بخشی از اتحادیه اوراسیا هستند.

سیدمحسن قمصری، مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران درباره توافق نفتی ایران و روسیه، گفت: این توافق به منزله تهازر کالا در برابر نفت نیست.

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران با تأکید بر اینکه روس‌ها باید نفت خام ایران را ببرند و بفروشند و پولش در صندوقی بماند، تصریح کرد: براساس منابع این صندوق امکان خرید انواع کالا و تجهیزات فراهم می‌شود.

این مقام مسئول با تأکید بر اینکه محدودیتی در فروش نفت ایران توسط روسیه وجود ندارد، اظهار داشت: البته ممکن نیست همه نفت ایران را شامل شود، زیرا تعهد فروش به سایر مقاصد نفتی داریم.

عزیزالله رضانی، مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی گاز ایران نیز در گفتگویی با

اشاره به تمایل ایران به منظور استفاده از خط لوله «ترکیش استریم»^۱ به منظور انتقال گاز طبیعی خود به بازار اروپا، گفته است: گاز ایران می‌تواند در آینده توسط این خط لوله ترانزیت شود.

این مقام مسئول همچنین تأکید کرد: در آینده خطوط لوله گاز ایران می‌تواند به اروپا برسد و خطوط لوله گاز روسیه به اروپا شاید به یکدیگر بپیوندند و به‌طور مشترک به اروپا گاز تحویل دهند.

خط لوله گازی ترکیش استریم برای ترانزیت گاز روسیه به ترکیه و اروپا با عبور از بستر دریای سیاه طراحی شده است و ظرفیت ترانزیت ۶۳ میلیارد مترمکعب گاز را در سال دارد. مدیر امور بین‌الملل شرکت گاز همچنین با یادآوری اینکه تهران تمایل به اشتراک گذاشتن تخصص‌های مربوط به فناوری گاز با روسیه، به‌عنوان بخشی از توسعه سطح همکاری‌های دو کشور دارد که امکان آن پس از لغو تحریم‌های غرب علیه ایران به وجود می‌آید، خاطرنشان کرد: شرکت گاز ایران برای همکاری با شرکت روسی گازپروم توافق کرده است.

تولید سالیانه ۸ میلیارد مترمکعب گاز از یک میدان گازی قبرس^۲

انتظار می‌رود که سالیانه حدود ۸ میلیارد مترمکعب گاز از یک میدان قبرس تولید و خط لوله انتقال گازی نیز به مصر احداث شود.

به گزارش خبرگزاری رویترز، شریکان میدان گازی آفرودیت^۳ قبرس اعلام کردند

1. Turkish Stream

۲. خبرگزاری شانا.

3. Aphrodite

که این میدان از نظر اقتصادی به صرفه بوده و قرار است سالیانه ۸ میلیارد مترمکعب گاز از این میدان تولید و یک خط لوله انتقال گاز به مصر نیز ساخته شود.

قبرس که در سال ۲۰۱۳ میلادی به کمک مالی بین‌المللی نیاز داشت، امیدوار است که بیشتر با استفاده از ذخایر فراساحلی هیدروکربوری خود شاهد یک چرخش و تحول اقتصادی شود.

شرکت نوبل انرژی مستقر در تگزاس و شرکت دلک گروپ^۱ در سال ۲۰۱۱ میلادی میدان‌های گازی تازه اکتشاف شده در بلوک فراساحلی ۱۲ قبرس با ذخیره گازی ۱۲۸ میلیارد مترمکعب را کشف کردند.

شرکت دلک در بیانیه‌ای اعلام کرد: قرار است که یک مخزن شناور تولید و تخلیه برای فرآورش سالیانه ۸ میلیارد مترمکعب گاز و ایجاد یک خط لوله زیردریایی برای اتصال این چاه به قبرس و مصر ساخته شود.

بنابر اعلام شرکت دلک، صادرات گاز به مصر با توافقنامه همکاری امضا شده میان کشورهای قبرس و مصر در ماه فوریه گذشته، امکان دارد و شریکان این پروژه در آینده نزدیک برنامه‌های خود را در این باره به دولت قبرس ارائه خواهند کرد.

شرکت نوبل با ۷۰ درصد سهام، اپراتور این پروژه است و شرکت دلک از طریق دو شرکت زیرمجموعه، دارنده باقیمانده سهام (۳۰ درصد) آن است.

قبرس به دنبال توسعه منابع و ذخایر هیدروکربوری به منظور بهبود اقتصاد وابسته به گردشگری، خدمات تجاری و کشتیرانی خود است.

مصر و قبرس در ماه نوامبر سال ۲۰۱۴ میلادی توافق کردند که گفتگوها را برای

۱. Delek Group شرکت وابسته به رژیم صهیونیستی

صادرات گاز به مصر از طریق زیرساخت‌های این کشور شتاب دهند؛ قراردادی که می‌تواند به قاهره در کاهش بحران انرژی موجود در این کشور کمک کند.

بنابر این بیانیه، این یادداشت تفاهم که اواخر بهمن‌ماه سال ۱۳۹۳ میان شریف اسماعیل، وزیر نفت مصر و یورگوس لاکوتریپیس، همتای قبرسی وی امضا شد، همکاری‌های دو کشور را توسعه می‌دهد و به مصر در پاسخگویی به نیازهای انرژی و به قبرس در صادرات گاز کمک می‌کند.

بنابر بیانیه دفتر نخست‌وزیر مصر، مصر قصد دارد ظرف ۶ ماه از زمان امضای این یادداشت تفاهم، به توافق و امضای قراردادی درباره واردات گاز از قبرس دست یابد.

افتتاح ۶۰ معدن جدید زغال‌سنگ در هند^۱

وزارت معدن و انرژی هند اعلام کرد، طی ماه‌های اخیر میلادی (می و ژوئن) ۶۰ معدن جدید زغال‌سنگ برای تأمین بازار تقاضا در سراسر هند گشایش می‌یابد. معادن جدید بخشی از برنامه دولتی شرکت زغال‌سنگ هند است که قصد دارد میزان تولید ۵۰۰ میلیون تن در سال کنونی این کشور را تا سال ۲۰۲۰ به ۱,۵۰۰ میلیون تن در سال برساند. میزان افزایش تولید ثبت شده این کشور در مارس ۲۰۱۴ معادل ۳۲ میلیون تن بوده است. هند در نظر دارد به خودکفایی در تولید زغال‌سنگ برسد و مصرف داخلی خود را تا سال‌های آتی تأمین کند.

افزایش سهم مصرف انرژی تجدیدپذیر در سال ۲۰۱۴^۱

براساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، سهم مصرف انرژی تجدیدپذیر از مصرف کل در آمریکا در سال ۲۰۱۴ افزایش یافت و به ۹/۸ درصد رسید. این میزان بالاترین سطح مصرف انرژی تجدیدپذیر از دهه ۱۹۳۰ بوده است و در این میان سهم چوب در عرضه انرژی بالاترین سطح بود.

طی دوره ۲۰۰۱-۲۰۱۴ مصرف تجدیدپذیرها به متوسط ۵ درصد در سال رسید که عامل این افزایش، رشد و توسعه کاربرد زیست‌توده‌ها، انرژی خورشیدی و بادی بود. علیرغم کاهش مصرف برق آبی از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰، این منبع انرژی بیشترین سهم را میان سایر منابع انرژی تجدیدپذیر در سال ۲۰۱۴ داشت.

بیش از نیمی از انرژی تولید شده تجدیدپذیر در بخش برق و بیش از ۲۴ درصد از تجدیدپذیرها عمدتاً بیوماس هستند و در بخش صنعت ۱۳ درصد و در بخش حمل‌ونقل مورد استفاده قرار گرفته است. به لحاظ نفوذ در بازار^۲ نیز، انرژی تجدیدپذیر ۱۳ درصد از تولید برق و حدود ۱۰ درصد از مصرف انرژی در بخش صنعت و نزدیک به ۵ درصد از مصرف انرژی در بخش حمل‌ونقل را دربر گرفته است.

۱. همان.

شماره مسلسل: ۱۴۲۹۶

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۶)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، علی اصغر اژدری، فریدون اسعدی

مقتضی: کمیسیون انرژی

مسئولیت صحت و سقم مطالب گردآوری شده به لحاظ علمی، حقوقی، انتقال آراء
و نظرات ارائه شده به عهده منابع و سایت‌های مرجع است.

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۳/۲۳